

Muiderberg, 31 mei 1965

Burgemeester en Wethouders
van Chaam.

onderwerp: gemeentevlag

Van geachte zijde attendeert men ons erop, dat het wenselijk ware, uw College te wijzen op het feit, dat de gemeente Chaam zich feitelijk zou moeten scharen in de rij van vlagvoerende gemeenten in Noord-Brabant.

Bij het bekende wielerevenement De 3 van Chaam, dat op de internationale wielerkalender hoog genoteerd staat en ook via de televisie publiciteit krijgt, behoeft de gemeente zeker ook een visuele representatie met het gemeentelijk insigne Vlag.

Het is wellicht niet nodig u erop te attenderen, dat de aanpalende gemeenten Gilze (30/7/1962) en Nieuw-Ginneken (19/10/1949) reeds een officieel vastgestelde gemeentevlag kennen.

Onze Stichting - die zich het bevorderen van het bezigen van gemeentelijke insignia (waaronder een vlag) ten doel stelt - is gaarne bereid, u van advies te dienen ter voorbereiding van een voorstel door uw college aan de Raad der gemeente. Uiteraard verlenen wij dergelijke adviezen geheel belangeloos.

Wij geven u gaarne in overweging, een en ander nader onder ogen te zien, waarna wij uw berichten belangstellend tegemoet zien.

STICHTING VOOR BANISTIEK EN HERALDIEK
Voor het Bestuur,

Kl.Sierksma, voorzitter

Muiderberg, 25 juni 1965

Burgemeester en Wethouders
van Chaam

onderwerp: gemeentevlag

uw brief nr. 813 van 11 juni 1965

Het is ons een eer, u bij dezen het volgende advies te mogen geven voor de instelling bij Raadsbesluit van een gemeentevlag voor Chaam:

De vlag, welke wordt omschreven

Geel, met 3 zwarte tot op $\frac{2}{7}$ van de totale vlaglengte aan de broekzijde verkorte evenwige banen, elk $\frac{1}{7}$ van de totale vlaghoogte, en aan de broek een blauwe broekingbalk ter lengte van $\frac{2}{5}$ van de vlaglengte, gebroken door de zwarte banen, met in de broektop een gele kan,

voldoet in elk opzicht aan de te stellen eisen van de regels der banistiek.

De motivering van dit ontwerp luidt als volgt:

Men vlag ontleent kleuren en emblemen aan het gemeentewapen.

Chaan vormde eertijds met Alphen en Maarle samen de heerlijkheid Alphen. De wapens zijn van een latere datum, doch vertonen eenzelfde strekking, namelijk drie sprekende symbolen - geplaatst 2 en 1 - op een schild. Voor Chaam zijn dit 'kammen'.

De oude wapenkleuren van Chaam, namelijk zwart en geel, werden bij de wapenbevestiging na de instelling van het Koninkrijk verwaarloosd (vergeten?) en vervangen door 's Konings Kleuren (de kleuren die thans nog in het rijkswapen voorkomen).

In de gemeentevlag volgens dit geadviseerd ontwerp zijn de oude wapenkleuren in ere hersteld en nemen het grootste vlak van de vlag in, op geheel Nederlandse wijze ingedeeld volgens een horizontaal banenpatroon.

Wegens de traditie van het huidige wapen en uit reverentie tegenover de indertijd verleende Koninklijke kleuren, wordt de voornaamste plaats van de vlag, langs de broeking, ingenomen door een blauwe balk. Daarop is als pars pro toto en ter vermijding van overlading van het geheel één kan als symbool voor de kammen van het gemeentewapen op de principale plaats - in de broektop - gezet.

Aldus is een vlag ontstaan, rijk aan symboliek, beeld van de historie van de gemeente, en kleuren- en vormenrijk sprekend tot de verbeelding van de vlagvoerende gemeentenaren.

Wij kunnen u aanbevelen, een vlag volgens dit ontwerp aan de Raad ter instelling voor te dragen, u baserend op artikel 168 van de Gemeentewet.

Met interesse wachten wij de ontwikkeling van een en ander af. Inmiddels verzoeken wij u de betuiging van ons bijzonder respect te willen aanvaarde.

STICHTING VOOR BANISTIEK EN HERALDIEK
De Voorzitter,

Kl. Sierksma

Gelieve bij correspondentie steeds retourport bij te sluiten.

Gemeentevlag C H A A M .

Door de Raad der gemeente Chaam werd op 11 oktober 1965 een gemeentevlag ingesteld conform advies van de Stichting voor Banistiek en Heraldiek te Muiderberg, welke vlag wordt omschreven als volgt:

" Geel, met 3 zwarte tot op $\frac{2}{7}$ van de totale vlaglengte aan de broekzijde verkorte evenhoge banen, elk $\frac{1}{7}$ van de totale vlaghoogte, en aan de broek een blauwe broekingsbalk ter lengte van $\frac{2}{5}$ van de vlaglengte, gebroken door de zwarte banen, met in de broektop een gele kam".

De motivering van deze vlag luidt als volgt:

Een vlag ontleent kleuren en emblemen aan het gemeentewapen. Chaam vormde eertijds met Alphen en Baarle samen de heerlijkheid Alphen. De wapens zijn van een latere datum, doch vertonen eenzelfde stramien, namelijk drie sprekende symbolen - geplaatst 2 en 1 - op een schild. Voor Chaam zijn dit "kammen".

De oude wapenkleuren van Chaam, namelijk zwart en geel, werden bij de wapenbevestiging na de instelling van het Koninkrijk verwaarloosd (vergeten?) en vervangen door 's Konings kleuren (de kleuren die thans nog in het rijkswapen voorkomen).

In de thans ingestelde gemeentevlag zijn de oude wapenkleuren in ere hersteld en nemen het grootste vlak van de vlag in, op geheel Nederlandse wijze ingedeeld volgens een horizontaal banenpatroon. Wegens de traditie van het huidige wapen en uit reverentie tegenover de indertijd verleende Koninklijke kleuren, wordt de voornaamste plaats van de vlag, langs de broeking, ingenomen door een blauwe balk. Daarop is als pars pro toto en ter vermijding van overlading van het geheel één kam als symbool voor de kammen van het gemeentewapen op de principale plaats - in de broektop - gezet.

Aldus is een vlag ontstaan, rijk aan symboliek, beeld van de historie van de gemeente, en kleuren- en vormenrijk sprekend tot de verbeelding van de vlagvoerende gemeentenaren.

STREEKARCHIVARIAAT IN DE KRING OOSTERHOUT

Aangesloten zijn de gemeenten Alphen en Riel,
Baarle-Nassau, Chaam, Geertruidenberg, Gilze-Rijen
Oosterhout, Raamsdonk, Terheyden, Teteringen, Waspik

Aan de Heer W. van Ham

Gemeentearchief
St. Annastraat 6

B E R G E N O F Z O O M

Oosterhout, 13 juni 1966

Zeer geachte Heer Van Ham,

In dank ontving ik Uw schrijven d.d. 10 mei j.l., waarbij U mij een nieuw ontwerp voor een gemeentevlag t.b.v. de gemeente Alphen en Riel deed toekomen.

De beantwoording van Uw brief heeft zolang op zich laten wachten, omdat ik eerst inlichtingen moest inwinnen te Baarle Nassau en te Chaam. Het was mij namelijk niet bekend dat daar in het vorig jaar gemeentevlaggen waren vastgesteld. De interim-periode in het Streekarchivariaat zal er wel de schuld van zijn dat mijn advies daarover niet gevraagd is.

Te Alphen is dat wel gedaan, voor deze gemeente heb ik dan ook mijn bezwaren tegen het ontwerp te berde kunnen brengen.

De ontwerper van de drie vlaggen is - zoals ook U doet- uitgegaan van het bestaan van één streek met als hoofdplaats Alphen hetgeen geheel uit de lucht is gegrepen. Er kan slechts gesproken worden van een historische samenhang (dezelfde schout en dezelfde secretaris) van de drie z.g. A.B.C.-gemeenten. Alphen en Chaam waren oudtijds wat nauwer verbonden door een gezamenlijk schepen-college, doch ieder dorp vormde toch een eigen archief.

Een beroep op de overeenkomst in heraldische tradities is terug te voeren tot 1744 toen Th. E. van Goor ter illustratie van zijn boek "Beschrijving van Stadt en Lande van Breda" voor de drie gemeenten wapens ontwierp c.q. liet ontwerpen. Het werden z.g. sprekende wapens t.w. alpen voor Alphen, balen voor Baarle en kanten voor Chaam. De drie dorpen gaan pas na 1756 van deze wapens op hun dorpszegels gebruik maken.

De oorspronkelijke kleuren van de drie wapens zijn niet bekend, dat deze desalniettemin opduiken is te wijten aan een (later) ingekleurd exemplaar van het werk van Van Goor; een weinig betrouwbare bron dus.

Naar mijn mening mogen in de vlaggen slechts de huidige kleuren : blauw en geel voor de drie vlaggen gebruikt worden. Deze zijn immers in 1816/17 door de Hoge Raad van Adel vastgesteld. Zij werden overgenomen uit het Rijkswapen, omdat de oude kleuren -nauwelijks zestig jaar nadat de dorpswapens van Alphen, Baarle en Chaam in gebruik genomen werden- niet (meer) bekend waren.

Bij nadere beschouwing van de drie ontworpen vlaggen, die slechts in kleuren en symbolen verschillen, vraag ik mij af waarom er zeven horizontale banen werden aangebracht en waarom deze in het blauwe veld aan de broekzijde van de vlag overlopen. Zij vertonen daardoor een zeer onrustig beeld, terwijl met het getal zeven niets wordt gesymboliseerd.

Ik achtte het beter de niet door bewijzen gestaafde z.g. oude kleuren buiten beschouwing te laten en voor de drie gemeenten een gelijke driebanige vlag te ontwerpen : blauw-geel-blauw. Op de bovenste blauwe baan als symbool en pars pro toto voor Alphen een gele driehoek, voor Baarle een gele rechthoek en voor Chaam een gele kam. De drie aldus verkregen eenvoudige vlaggen duiden door de drie banen op een onderlinge historische samenhang, die nog eens nader wordt gesymboliseerd door de eensluitende ondergrond, waarop alleen de tekens verschillen. Eventueel zouden de vlaggen desgewenst drie tekens (2 en 1 op de blauwe banen) kunnen vertonen.

De vlag van Alphen kon dan op de gele middenbaan nog een rood vijfblad voeren als symbool voor Riel, dat in 1810 aan de gemeente werd toegevoegd. Het wapen van de heerlijkheid Hilvarenbeek, waaronder Riel oudtijds ressorteerde kent een rood vijfblad op een geel veld. Zie : Bijlage I.

Ik ben hiermede gekomen aan Uw nader ontwerp voor Alphen, dat U mij bij bovengenoemd schrijven toezond. Zie : Bijlage II.

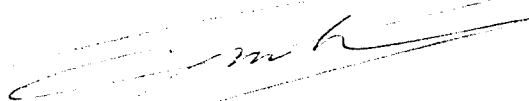
Tot mijn spijt kan ik het ook met dit ontwerp niet eens zijn. U hinkt nog steeds op twee gedachten door de z.g. oude kleuren naast de nieuwe kleuren te willen gebruiken. Bovendien gebruikt U nu een blauwe hoekdriehoek als symbool en pars pro toto voor de drie gele alpen op het gemeentewapen en een geel vijfblad, dat naar analogie van het wapen der Heerlijkheid Hilvarenbeek rood moet zijn.

Het zal wel niet meer mogelijk zijn de vlaggen voor Baarle Nassau en Chaam te laten wijzigen, daarom bepaal ik mij nu verder tot die van Alphen. Ik heb daarvoor twee ontwerpen gemaakt :

- 1e. Een vlag, bestaande uit twee horizontale banen : blauw en geel. Symboliserend de samenstelling van de gemeente uit twee kerkdorpen : Alphen en Riel. Op de blauwe baan aan de broekzijde een gele driehoek, symboliserend de gele alpen op het wapen en op de gele baan een rood vijfblad als symbool voor Riel.
- 2e. Aanhakend aan Uw ontwerp : een vlag van blauw met aan de broekzijde een gele hoekdriehoek reikend tot de helft van de lengte, waarop een rood vijfblad. Twee kleurenvelden dus, als symbool voor de twee kerkdorpen, met een gele driehoek en een rood vijfblad als nadere symbolen voor Alphen en Riel.

Ik acht het eerste ontwerp het meest juiste. Het is een rustige vlag, die zich van andere blauw-gele vlaggen onderscheidt door de daarop aangebrachte symbolen.

Met vr. groeten en hoogachting,

(G.J. Rehm)
Streekarchivaris.

Gemeente Chaam

De Raad der gemeente Chaam;

Overwegende dat het voor de representatie van de gemeente gewenst is te beschikken over een officiële gemeentevlag;

Gezien het advies voor de instelling van een gemeentevlag voor Chaam, vervat in het schrijven van de Stichting voor Banistiek en Heraldiek dd. 25 juni 1965;

Gehoord het voorstel van burgemeester en wethouders;

Lettende op artikel 168 van de Gemeentewet;

B E S L U I T:

voor de gemeente Chaam een gemeentevlag in te stellen conform het bij dit besluit behorend ontwerp, welke als volgt wordt omschreven:

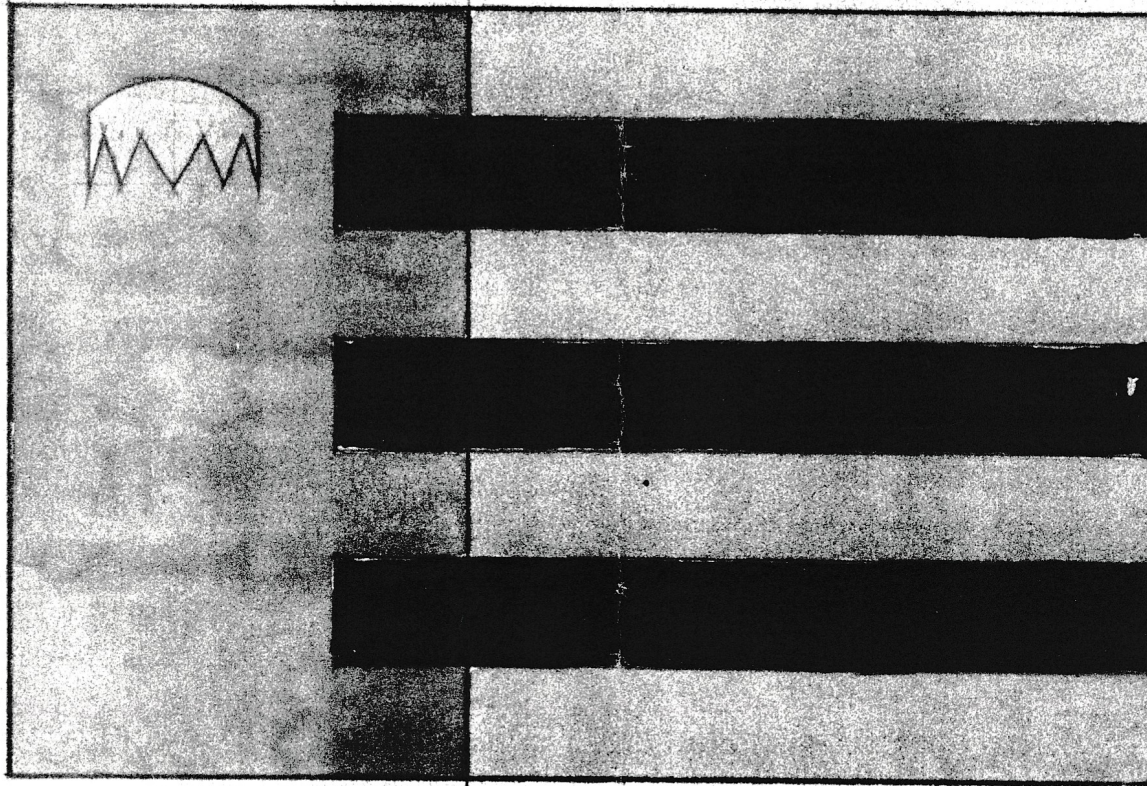
"Geel, met 3 zwarte tot op $\frac{2}{7}$ van de totale vlaglengte aan de broekzijde verkorte evenhoge banen, elk $\frac{1}{7}$ van de totale vlaghoogte, en aan de broek een blauwe broekingbalk ter lengte van $\frac{2}{5}$ van de vlaglengte, gebroken door de zwarte banen, met in de broektop een gele kam."

Aldus vastgesteld op 11 oktober 1965.

DE RAAD VOORNOEMD

, Voorzitter

, Wethouder

gemeente vlag

gem: chaam   n.br.

17.9.70. h_b